

NOTAT

Til: Arbeidsutvalget/Landsstyret

Fra: Verveutvalget (Anne Berit Larsen (leder), Jathushiga Bridget Rajah, Dennis Ravndal, Stein Akre, Aslaug Watten (NJ stab), Trond Idås (NJ stab))

Dato: 16.10.2017

Saksnummer: 27 207

Delrapport med forslag til tiltak fra Verveutvalget

I løpet av fem år har NJ mistet over 1100 ordinære medlemmer Dette svekker både NJs slagstyrke som tarifforgansasjon og økonomi. Verveutvalgets undersøkelser tyder på at stadig flere journalister er uorganiserte. Spesielt unge journalister uten fast jobb. De viser også en stor turnover: Mer enn fire av ti melder seg ut igjen i løpet av de to første årene som medlem. NJ har i dag ingen ansatt som arbeider fulltid med medlemsverveing.

Forslag til vedtak: Det opprettes en egen stilling som organisasjonssekretær med ansvar for vervearbeidet i NJ stab.

Delrapporten kommer nå fordi den inneholder forslag med betydning for NJs 2018-budsjettet. Hovedrapporten leveres til arbeidsutvalgets møte i desember (i tråd med landsstyret vedtak). Utvalgets sammensetning, mandat og operasjonaliseringen av mandatet følger i vedlegget. Når vi bruker begrepet *medlem* i dette notatet mener vi et medlem som betaler ordinær kontingent. Ikke-fast-ansatte medlemmer er for enkelthets skyld forkortet IFA-medlemmer noen steder i notatet

Bakteppe:

I perioden 2012-2017 falt det gjennomsnittlige tallet på medlemmer med 1118 – 15 %. Tilbakegangen var spesielt stor fra 2016 til 2017, noe som blant annet gjenspeiler nedbemanningen i TV2 og virkningene av kuttene i Schibsted og NRK i 2015-2016.

Mens det var noen lunde balanse mellom antall innmeldte og utmeldte medlemmer de ni første månedene av 2012, er det 293 flere som har meldt seg ut enn inn i 2017 – antall innmeldte har falt med mer enn 40% i løpet av disse seks årene mens antall utmeldt har økt med drøyt 20%.

Utvalget har gjennomført en grundig analyse av de 1041 medlemmene som meldte seg ut i perioden 01.01.2016 til 31.07.17. Undersøkelsen er basert på informasjonen som er lagret i NJs medlemsregister i forbindelse med utmeldelsen og informasjon som vi har hentet inn fra klubbledere. 40 klubber er kontaktet i denne sammenheng.

Av de 1041 er 676 (65%) ute av yrket. De resterende 365 er enten fortsatt journalister eller det er uklart hva de driver med. 108 av de 365 (30%) begrunnet oppsigelsen med at de ikke ønsket å videreføre medlemskapet, til tross for at de fortsatt er ansatt i en redaksjon der vi har klubb. Noen har begrunnet dette valget med at de var blitt mellomledere, andre har oppgitt økonomi, mens mange ikke har gitt noen begrunnelse. Ettersom vi ikke har undersøkt dette tidligere, kan vi ikke si om dette er en ny trend og/eller om andelen uorganiserte i redaksjonene er økende. Det er uansett ingen tvil om at en lavere organisasjonsgrad utfordrer NJs slagkraft som tarifforgansasjon.

Gjennomgangen viste videre at vi har store problemer med å holde på de nylig innmeldte medlemmene. 44% meldte seg ut i løpet av to år, 65% hadde vært medlem i mindre enn seks år da de meldte seg ut. Tall fra for eksempel NRK tyde på at mange melder seg inn når de får et vikariat eller likende i redaksjonen og ut igjen når kontrakten løper ut. I forlengelsen av dette ser vi en klar sammenheng mellom tariffdekning og utmelding: 267 av de 365 (73%) var ikke omfattet av en overenskomst. 222 var enten medlem av NJ Frilans eller uten arbeidsgiver i medlemsregisteret.

Samtidig tyder undersøkelsene på at det skjer en vridning i hvordan arbeidsforholdene er regulert i bransjen, fra fast ansatte medarbeidere til ikke-fast-ansatte journalister: I 2011 omfattet MBL-oppgjøret 5005 medlemmer. I 2017 var antallet 4329 – en reduksjon på 676 personer (14%). For NJ byr en slik utvikling på en dobbel utfordring: For det første sliter vi med å få journalister som går fra ansettelse til en IFA-tilværelse til å videreføre medlemskapet (mer om dette nedenfor). For det andre er klubbmedlemmene NJs mest 'lønnsomme' medlemmer, ettersom de fleste har et fast kontingenttrekk i forbindelse med lønnsutbetalinger og en klubb som håndterer saker som ellers ville gått til NJs sekretariat. IFA-medlemmene forholder seg i langt større grad til NJs sekretariat når de trenger bistand.

I februar utførte vi en såkalt 'exit-undersøkelse' blant ordinære medlemmer som hadde meldt seg ut i tremånedersperioden november 2016-januar 2017. Den indikerte at drøyt 40 prosent av de som hadde meldt seg ut fortsatt arbeidet som journalister. I tillegg kom 10 prosent som var blitt redaktører. Disse resultatene er i samsvar med tidligere undersøkelser av organisasjonsgraden blant de ikke fast ansatte journalistene: En undersøkelse blant OJs klubbledere i 2016, viste at av 676 IFA-journalister var 44% medlem av NJ. En pågående undersøkelse blant klubblederne i Amedia tyder på at nivået er omtrent det samme i lokale og regionale medier. I exit-undersøkelsen var hovedbegrunnelsen for å melde seg ut av NJ at kontingenten er for høy.

I tillegg til de som jobber med tradisjonell journalistikk, ser utvalget et betydelig medlemspotensiale i nye yrkesgrupper i mediehusene. Mange av disse jobber tett opp mot det journalistiske produktet, med utforming, publisering og analyse. Utvalget vil gå grundig inn i dette potensiale i den store rapporten. I denne delrapporten er det viktig å peke kort på at å få utløst dette potensialet vil kreve ekstraordinær innsats.

Danske tilstander:

Besøket i Dansk Journalistforbund (DJ) viste at danskene opplever de samme utfordringene som vi gjør i Norge: En vridning fra medlemmer på overenskomst til IFA-journalister, utmeldelser fra de som mister overenskomstdekningen og at lojaliteten til DJ henger veldig nært sammen med om medlemmet opplever å få medlemsnytte ut av kontingentpengene.

Denne utviklingen har pågått lenger i Danmark enn i Norge. DJ har brukt mye tid på å utvikle en vervestrategi og en medlemservice som har som mål å håndtere de negative utviklingstrekkene. Et hovedgrep er en tung satsing på rekruttering av journaliststudenter, som har resultert i at ca. 90% av studentene er organisert. En annen satsing er et bredt tilbud til de nyutdannede før de får etablert seg som ansatte eller frilansere, og også en tett oppfølging gjennom at medlemmene av landsstyret har ansvaret for å ringe ca. 20 nyutdannede journalister to ganger i året for å høre hvordan det går med dem. Hovedprioriteringen til DJF er imidlertid «fastholdelse» av medlemmer, altså å ta vare på medlemmer som allerede har meldt seg inn. Dette gjøres blant annet med et bredt medlemstilbud, der det enkelte medlemmet kan få alt fra individuell karriererådgivning til deltakelse på kurs og konferanser og juridisk bistand.

Dansk Journalistforbund har som mål å øke medlemsmassen med 2,5% i året. Forbundet organiserer både journalister og informasjonsmedarbeidere (i egne avdelinger), totalt i overkant av 16 000 medlemmer. For å få til denne satsingen har alle ansatte i DJF (drøyt 60 personer) fått beskjed om å tenke rekruttering og 'fastholdelse' i alt arbeid de gjør. Organisasjonens virksomhet er i stor grad rettet mot hvert enkelt medlems behov, og det er medarbeidere som arbeider spesielt med medlemsverving og 'fastholdelse' både sentralt og på utdanningsinstitusjonene; de lokale studentklubblederne lønnes 10 timer i uken for å arbeide for DJF.

Utvalgets vurderinger:

Med utgangspunkt i at NJ i dag har ca. 6000 ordinære medlemmer, sier det seg selv at vi ikke tåler mange år med et medlemsfall i størrelsesorden 4-500. Utvalget mener derfor at landsstyret bør foreta en umiddelbar opp-prioritering av arbeidet med å rekruttere medlemmer – og ikke minst arbeidet for å beholde medlemmer som har meldt seg inn.

Utvalget vil i denne sammenheng peke på det paradoksale i at NJ de senere årene har brukt syv-åtte skarpskodde advokater på å bistå medlemmer i forhandlinger om en sluttpakke som i mange tilfeller har ført dem ut av yrket, mens ingen har arbeidet full tid med medlemsrekruttering. I dag brukes ca 1/3 stilling på dette arbeidet – fordelt på flere medarbeidere.

Som et første tiltak for stanse medlemsfallet mener utvalget at arbeidet for å rekruttere og å holde på medlemmene må prioriteres kraftig opp ved at det opprettes en egen stilling som rekrutterings-ansvarlig. Vi minner i denne sammenheng om at dersom vi klarer å begrense medlemsfallet med 100 medlemmer i året, tilsvarer det ca. 600 000 kroner i kontingentinntekter – 200 øker inntektene med langt over en million.

Utvalget tenker seg at Rekrutteringsansvarlig skal ha det overordnende ansvaret for å organisere alt rekrutteringsarbeid i NJ, blant annet:

- Følge opp klubb- og lagsledere i arbeidet for rekruttering og å holde på medlemmene,
- Lage og følge opp rutiner for å holde kontakten med medlemmer som skifter arbeidsgiver eller går fra ansettelse til en IFA-tilværelse,
- Bygge opp studentklubbene og å utvikle et medlemstilbud som gjør at vi beholder medlemmene etter ferdig utdanning bør ha en særskilt prioritet i denne sammenheng,
- Jobbe systematisk for å rekruttere i teknologi- og produksjonsmiljøene i mediehusene,
- Gjennomføre løpende entry/exit-undersøkelser for å være tett på medlems- og bransjeutviklingen,
- Jobbe med merkevarebyggingen av NJ på hjemmesider, medlemsregisteret og informasjonsmateriell,
- Utvikle en strategi i sekretariatet som innebærer at alle ansatte tenker på medlemsvevering og å holde på medlemmene i sitt daglige arbeid.

Utvalget mener at denne satsingen vil bidra til å stanse den negative utviklingen i medlemsmassen. Utgiftene til en slik satsing vil i stopr grad være kostnader knyttet til framtidige inntekter. Danskene budsjetterer som nevnt med en årlig medlemsvekst på 2,5 %. For to år siden ble NJ kontakten Varde Hartmark. Konsulentselskapet tilbød NJ strategisk rådgivning innenfor verve-/medlemspleie området. Etter foreløpige sonderinger mente de at potensialet for medlemsvekst var på nivå med det danske i Norge. Verveutvalget mener at funnene fra undersøkelsene som er referert overfor viser at det er et potensiale for rekruttering både blant ansatte og IFA-journalister. Det videre et betydelig potensiale når det gjelder å holde fast på medlemmene som har meldt seg inn i NJ. Den store turn-overen er en hovedutfordring for organisasjonen. Tiltak på disse områdene er viktige både for å holde på medlemmene og kontingentinntektene – og naturligvis for å opprettholde NJs posisjon som tarifforganisasjon.

Vedlegg

Utvalgets mandat og sammensetning:

Landsstyret fattet følgende vedtak på sitt møte i juni:

NJ setter ned et utvalg som skal revidere dagens vervestrategi med særlig vekt på frilanserne og teknologi- og produksjonsmiljøene.

Utvalget skal bestå av: Anne Berit Larsen (leder), Jathushiga Bridget Rajah, Dennis Ravndal, Stein Akre og med støtte fra NJ stab.

Utvalget skal legge frem forslag til ny strategi for arbeidsutvalget i desember.

Budsjett: 10 000,-.

Arbeidet i utvalget skal også ta opp i seg:

- *Hvordan vi henvender oss til nye og potensielle medlemmer inkl. vervebrosjyrer og kommunikasjon.*
- *Hvordan medlemsutvikling og verving rapporteres til landsstyret.*
- *Vurdere vervekampanjer via piloter som gjøres i OJ og NJF nå.*

Utvalgets arbeid så langt:

- Aslaug Watten og Trond Idås bidrar i arbeidet fra NJs stab. Trond er utvalgets sekretær.
- Utvalget har hatt to halvdagsmøter i Oslo og et todagers møte med besøk i Dansk Journalistforbund.

Utvalget har operasjonlisert enkelte av begrepene i mandatet på følgende måte:

Frilansere; det er vanskelig å trekke noe skarpt skille mellom frilansere, tilkallingsvikarer, 'løshunder' og midlertidige. De samme personene alternerer i stor grad mellom de ulike rollene og begrepene brukes om hverandre. Dette dreier seg om ikke-fast-ansatte medlemmer, som for enkelthets skyld er forkortet IFA-medlemmer noen steder i notatet. Utvalget har som mål å bidra i utviklingen av en vervestrategi og et medlemstilbud som er rettet mot alle IFA-journalister.

Produksjonsmiljøer; målgruppen er både redaksjonelle medarbeidere som er ansatt i mediehusene og selvstendige produksjonsmiljøer/-selskaper. I denne sammenheng ser vi også nærmere på hvilke grupper som er rekruttert som medlemmer i TV2 og NRK.